
Summary	12
Věnování	13
Poděkování	14
Autorský tým	15
Editoři	15
Autoři	16
Úvod (Jan Roubal, Zbyněk Vybíral)	25
I. OBOR PSYCHOTERAPIE	29
1. Dnešní psychoterapie (Zbyněk Vybíral, Jan Roubal)	30
Podoba dnešní psychoterapie	30
Vlivné přístupy	32
Co o psychoterapii víme?	34
Výzkum a praxe	39
Manualizovaná psychoterapie	40
Otázky nad předem danými východisky	42
Co v psychoterapii pomáhá – shrnutí opřené o praxi	42
Kolik psychoterapie je potřeba?	43
Závěrem	44
2. Je psychoterapie účinná? (Zbyněk Vybíral, Ladislav Timuřák)	45
Úvod	45
Účinnost psychoterapie potvrzená metaanalýzou: historie	46
Dnešní metaanalýzy a přehledové studie	47
Consumer Reports – rok 1994	49
Výzkumy v kontrolovaných podmínkách versus průzkum v praxi	52
Závěr: Psychoterapie je účinná	54
3. Etické aspekty psychoterapeutické práce (Michal Miovský, Ester Danelová)	56
Profesní postavení psychoterapeuta v České republice	57
Psychoterapie ve zdravotnictví	58
Etický kodex Evropské asociace pro psychoterapii a české normy	59
4. Psychoterapie v Evropě (Zbyněk Vybíral)	67
Psychoterapie a poradenství	67
Kdo je v Evropě psychoterapeutem?	69

Situace ve vybraných zemích	70
Poznámka na závěr	77
II. HLAVNÍ PROUDY V SOUČASNÉ PSYCHOTERAPII	79
5. Psychodynamická psychoterapie (Zbyněk Vybíral, David Holub)	81
Vymezení pojmů	81
Historický vývoj	83
Teoretické předpoklady	84
Koncept dynamiky	86
Cíle a nástroje dynamických přístupů	93
Psychodynamická terapie není psychoanalýza	94
Psychodynamický způsob práce v poradenství	97
Vztah v psychodynamické psychoterapii	98
Účinné faktory v psychodynamické psychoterapii	100
Účinnost psychodynamické psychoterapie: příklady	104
Skupinová analýza	106
Dynamická psychoterapie v České republice	108
6. Psychoanalýza a psychoanalytická psychoterapie (David Holub)	110
Vymezení psychoanalýzy	111
Vývoj psychoanalýzy ve světě v posledních dvaceti letech	113
Psychoanalytický proces a technika	115
Teorie a její funkce v psychoanalýze	129
Psychoanalýza a její psychoterapeutické modifikace	132
Psychoanalýza a současný výzkum	141
Psychoanalýza a psychoanalytická terapie v České republice po roce 1990	143
Závěrem	145
7. Na osobu zaměřená a prožitková psychoterapie (Ladislav Timuřák)	147
Historie a současnost psychoterapie zaměřené na osobu a prožitkových terapií	147
Základní charakteristiky teorie psychopatologie a psychoterapie	149
Empirický výzkum	159
Psychoterapie zaměřená na osobu a prožitková psychoterapie v Česku a na Slovensku	160
Zhodnocení psychoterapie zaměřené na osobu a prožitkové terapie	161
8. Gestalt terapie (Jan Roubal)	164
Základní charakteristika	164
Historie a kořeny směru	168
Gestalt terapie ve světě a v Česku	170
Teoretická východiska a jejich aplikace	171
Modely	181
Skupinová gestalt terapie	187
Výzkum	188
Směrování současné gestalt terapie	190

9. Kognitivně behaviorální terapie (Ján Praško, Petr Možný)	195
Úvod	195
Základní rysy KBT	195
Kořeny a vývoj KBT	197
Kognitivně behaviorální model psychiky	202
Behaviorální, kognitivní a funkční analýza	205
Konceptualizace případu	208
Terapeutický vztah v KBT	211
Některé léčebné metody v KBT	218
Uplatnění KBT v léčbě psychických poruch	233
Závěrem	234
10. Rodinná terapie (David Skorunka)	235
Rodina jako cíl intervence a/nebo partner ke spolupráci	235
Systemické předpoklady	236
Počátky	239
Vývoj oboru: tři období, rozmanité metafory	242
Obrat k genderu, jazyku, společenským a kulturním faktorům	246
Reflektující tým a dialogické pojetí	252
Kritika myšlenek sociálního konstrukcionismu a narativního přístupu	256
Současné trendy a snahy o integraci	258
Výzkum rodinné terapie a systemické praxe	265
11. Systemická terapie (Vratislav Strnad)	270
Systemická terapie ve světě	270
Osmdesátá léta minulého století	273
Devadesátá léta minulého století a současnost	274
Systemická terapie u nás	275
Systemická terapie ve mně – obnovené přátelství se světem	277
12. Integrace v psychoterapii (Zbyněk Vybíral)	278
Důvody pro integrování přístupů	280
Sbližování psychodynamického a behaviorálního myšlení	282
Integrace dalších modalit	286
Integrativní směry v dnešní psychoterapii	288
Společné faktory psychoterapeutických přístupů	288
Souhra nespecifických a specifických faktorů na straně psychoterapeuta	291
Integrace terapeutického vztahu a technik	292
Eklekticismus v psychoterapii	293
Individualizovaná psychoterapie	298
Budoucnost integrativní psychoterapie	299
III. DALŠÍ PŘÍSTUPY	301
13. Analytická psychologie (Martin Skála)	303
Historie a základní charakteristika	303

Klasická škola	305
Závěrem	310
14. Katatymně imaginativní psychoterapie (Eva Dorota Uhrová, Jozef Hašto)	311
Doprovázení v imaginaci	312
Soudobé teorie	314
Využití KIP	315
Výzkum	316
Vzdělávání	316
15. Daseinsanalýza (Michal Kryl)	318
Principy	318
Terapie	319
Daseinsanalýza ve světě	320
Daseinsanalýza v ČR	321
16. Existenciální analýza a logoterapie (Jana Božuková)	322
Úvod	322
Představení směru	323
Současná situace logoterapie a existenciální analýzy v České republice	326
17. Integrovaná psychoterapie (Jan Kubánek)	329
Historie	329
Současnost	329
Základní principy	330
Popis práce	333
Výzkum účinnosti	336
18. Biosyntéza – tělová a hlubinně psychologická psychoterapie (Barbora Janečková)	337
Základní charakteristika	337
Teorie a praxe	338
Biosyntéza ve světě a v Česku	344
Výzkum	344
19. Pessoa Boyden psychomotorická psychoterapie (PBSP) (Aleš Fürst)	346
Historické pozadí v kostce	346
PBSP v prostoru současné psychoterapie	347
Teoretický rámec	348
Způsob práce	350
Výzkum účinnosti	353
20. Procesově orientovaná psychoterapie (Andrej Jeleník, Jana Kašáková)	354
Úvod	354
Historie a současný vývoj	354
Základní koncepty	355
Praxe	356
POP ve světě a na Slovensku	358
Indikace a výzkumy	358

21. Další směry v Evropě a České republice (Zbyněk Vybíral, Ivana Doleželová, Ján Ďuriš, Zuzana Pavelková, Milada Radosová)	359
Skupinová psychoterapie a dynamická skupinová psychoterapie	359
Hypno-psychoterapie	361
Transakční analýza	361
Bioenergetická analýza	363
Individuální psychologie	363
Komunikační psychoterapie	363
Multimodální přístup	364
Neurolingvistická psychoterapie	364
Pozitivní psychoterapie	364
Psycho-organická analýza	365
Psychosyntéza	365
Model růstu	365
IV. KAZUISTIKY	369
22. Kazuistika I (rodinná terapie) (David Skorunka)	371
23. Kazuistika II (kognitivně behaviorální terapie) (Ján Praško)	380
24. Kazuistika III (gestalt terapie) (Jan Roubal)	392
25. Kazuistika IV (integrativní terapie zaměřená na emoce) (Ladislav Timulák) ..	404
26. Kazuistika V (psychoanalýza) (David Holub)	413
27. Kazuistika v současné psychoterapii (David Holub)	422
Proč kazuistiky psát a publikovat	422
Autor, kazuistika a čtenář	423
Jak kazuistiku psát	424
Ochrana důvěrných údajů	426
Reakce pacientů na své kazuistické ztvárnění	428
Závěrem	428
V. UPLATNĚNÍ PSYCHOTERAPIE	431
28. Práce s emocemi v současné psychoterapii (Ladislav Timulák)	432
Propojení základního výzkumu a terapeutické praxe	433
Psychoterapie pracující s emocemi	434
Závěrem	442
29. Práce s tělem v psychoterapii (Milan Drozd)	443
Focusing	443
Práce s hlasem, gestem, pohybem, tělesnou pozicí	447
Tělové psychoterapie	448
Závěrem	450
30. Místo psychoterapie v psychosomatické medicíně (Jan Poněšický, Vladislav Chvála)	451

Psychodynamický pohled na dualismus těla a duše	451
Terapie	456
Pohled rodinného terapeuta	460
31. Využití psychoterapie v rámci psychosociální rehabilitace lidí se závažným duševním onemocněním (Jiří Šupa)	475
Co je to psychosociální (psychiatrická) rehabilitace	475
Krátký pohled do historie	477
Psychosociální rehabilitace podle modelu CARE	480
Vybrané psychoterapeutické přístupy uplatňující se v rámci psychosociální rehabilitace	483
Závěrem	492
32. Kombinace psychoterapie a farmakoterapie (David Holub)	494
Bio-psycho-sociální model léčby	494
Jednotlivé formy kombinace psychoterapie a farmakoterapie	497
Integrovaný model jednoho poskytovatele kombinované léčby	498
Model dvou paralelních poskytovatelů kombinované léčby	499
Nespolupráce při léčbě a autonomie pacienta	501
Psychologický význam léků	503
Závěrem	503
33. Psychoterapie a peníze z psychoanalytického pohledu (David Holub)	505
Význam peněz	505
Přímá platba	508
Hrazení psychoterapie třetí stranou	510
Ekonomické studie a efektivita psychoterapie	511
Pomáhající profese a finance	511
34. Expresivní terapie	513
Úvod (Jiří Šupa)	513
Arteterapie (Mariana Bažantová)	514
Taneční pohybová terapie (Jana Špinarová Dusbábková)	519
Dramaterapie (Viktor Dočkal)	526
Muzikoterapie (Jana Vránová)	530
Poetoterapie – léčebné psaní (Petr Hudlička)	538
VI. TRENDY	543
35. Psychoterapie podložená výzkumem (Ladislav Timuřák)	544
Výzkum efektu psychoterapie	544
Výzkum procesu psychoterapie	548
Psychoterapie podložená výzkumem	549
Empiricky podložená psychoterapie	552
Závěrem	560
36. Narativita a psychoterapie (David Skorunka)	561
Úvod	561

Vyprávění jako dovednost a interpersonální proces	562
Vyprávění a příběh v psychoterapii	564
Narativita v psychodynamických přístupech	565
Narativita v konstruktivisticky orientované psychoterapii	566
Narativita v prožitkově zaměřené psychoterapii	568
Narativita v existenciálně zaměřené psychoterapii	570
Narativní přístup v rodinné terapii	571
Narativní terapie inspirovaná sociálním konstrukcionismem	573
Narativita a post-psychologická perspektiva v psychoterapii	577
Příběh Toma: vzdorování dominujícím příběhům	578
Vlastní reflexe autora	581
Integrativní potenciál narativního konceptu	582
37. Východní vlivy v současné euro-americké psychoterapii (Roman Hytych) ...	584
Klíčové koncepty	585
Významná centra a osobnosti psychoterapeutických směrů aplikujících východní moudrost	586
Satiterapie	591
Systém abhidhammy	591
Dynamické pojetí identity	595
Shrnutí	597
38. Okrajové přístupy (Zbyněk Vybíral, Ester Danelová)	599
Okraje a alternativy	599
Spirituálně orientované terapie	605
Vědecké a nevědecké	606
Příklady problematických přístupů	608
Příklady nebezpečných přístupů	610
Závěrem	611
39. Psychoterapie mezi kulturami (Beáta Holá)	613
Migrační krize a ocenění migrace	614
Univerzálně (ne)platné metody, manuály a vodítka	615
Kulturní kompetence	616
Výzkum	619
Interkulturní terapie v praxi	620
Závěr (Zbyněk Vybíral, Jan Roubal)	622
Příloha I: Samostatné soudobé psychoterapeutické směry	625
Příloha II: Intervence, techniky a postupy v současné psychoterapii	633
Editorická poznámka	637
Literatura	639
Rejstřík jmenný	705
Rejstřík věcný	727